

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Błuś (przewodniczący)

SSN Jerzy Steckiewicz

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

Protokolant : Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej Romana Szubigi jako reprezentanta Skarbu Państwa,

w sprawie P.M., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 15 stycznia 2015 r. skargi na przewlekłość postępowania przygotowawczego nadzorowanego przez Wojskową Prokuraturę Okręgową w W., sygn. akt Po.Śl. ../14,

p o s t a n o w i ł:

- 1. stwierdzić, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy nastąpiła przewlekłość;**
- 2. przyznać P.M. od Skarbu Państwa kwotę 10 000 (dziesięć tysięcy) zł;**
- 3. zwrócić P.M. uiszczoną opłatę od skargi na przewlekłość postępowania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 lipca 2012 r. prokurator Wydziału do Spraw Przestępczości Zorganizowanej Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. wszczął śledztwo „w sprawie przyjmowania w latach 2010-2011 w W. i w innych miejscach korzyści majątkowych i osobistych w związku z pełnieniem funkcji publicznej przez żołnierza pełniącego zawodową służbę wojskową w Oddziale [...] w W., tj. popełnienia przestępstw określonych w art. 228 § 1 k.k. (sygn. akt Po. Śl. PZ .../12).

W dniu 24 lipca 2012 r. tenże prokurator zarządził „powierzenie Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej w W. przeprowadzenie śledztwa – sygn. Po. Śl. PZ .../12 – (...) w całości, z wyjątkiem czynności związanych z przedstawieniem zarzutów, zmianą lub uzupełnieniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów oraz zamknięciu śledztwa”.

Postanowieniem z dnia 8 października 2012 r. ten sam prokurator postanowił wszcząć śledztwo w sprawie „przyjęcia w miesiącu marcu 2012 r. w Z. korzyści majątkowych w związku z pełnieniem funkcji publicznej przez żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową w Oddziale [...] w W. oraz udzielenia tym żołnierzom takich korzyści przez przedstawiciela P. W. [...] S.A. w W., tj. popełnienia przestępstw określonych w art. 228 § 1 k.k. i art. 229 § 1 k.k.” (sygn. akt Po. Śl. .../12).

W dniu 9 października 2012 r. oba opisane śledztwa połączono i postanowiono prowadzić je pod sygn. Po. Śl. PZ .../12.

Tego samego dnia prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. zarządził zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie do siedziby tej Prokuratury „osoby podejrzanej: płk. P.M....” oraz postanowił „zarządzić przeszukanie osoby – płk. P.M. (...) jej odzieży i podręcznych przedmiotów”, mieszkań oraz pomieszczeń służbowych użytkowanych przez tego oficera.

W dniu 10 października 2012 r. o godz. 6.05, płk P. M. został zatrzymany oraz przeszukany. Przeszukano też jego mieszkanie, samochody i pomieszczenia służbowe, zatrzymując sto kilkadziesiąt przedmiotów (w tym telefony komórkowe, laptopy i dyski twarde) opisanych w protokole przeszukań.

Również 9 października 2012 r. prokurator WPO w W. postanowił „zażądać od Szefa Inspektoratu [...] w W. dobrowolnego wydania i zatrzymać rzeczy mogące stanowić dowód w śledztwie, (którego przedmiotu nie zmieniono – uwaga SN) w postaci (...) dokumentacji (...) postępowań o udzielenie zamówień publicznych, (...) dokumentów związanych postępowaniami o udzielenie zamówień publicznych (...); komputerów użytkowanych przez płk. P.M. (...)”.

W dniu 11 października 2012 r. ogłoszono płk. P.M. postanowienie o przedstawieniu zarzutów, w którym zarzucono mu, że:

„I) w nieustalonym dniu w miesiącu sierpniu 2011 r., przed dniem 24.08.2011 r., w W., w związku z pełnieniem funkcji publicznej żołnierza zawodowego, zajmującego stanowisko Szefa Oddziału [...] w W. i w związku z udziałem w realizacji umowy nr IU/106/VII-51/DZSZ/182/VII - 45/ZO/NO/USŁ/K/2010/2011/279 z dnia 13.07.2012 r. (powinno być 2011 r. – uwaga SN) pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Koordynatora Inspektoratu [...] w W. a P. W. [...] S.A. w W. na udostępnienie uprawnień do korzystania w latach 2011-2013 z systemu sprzętowo-programowej platformy przetargowej umożliwiającej przeprowadzanie aukcji i licytacji elektronicznych bez limitu ilościowego, zażądał od cyw. M. W. - Dyrektora [...] wspomnianej Spółki - korzyści majątkowych w postaci czterech telefonów komórkowych wraz z kartami SIM, a następnie w dniu 24.08.2011r. przyjął od wyżej wymienionego dwa telefony komórkowe marki BlackBerry 9780 wraz z kartami SIM o łącznej wartości co najmniej 2986,44 zł, z których jeden zwrócił wyżej wymienionemu w nieustalonym dniu w miesiącu styczniu 2012 r., a drugi został u niego zatrzymany przez żołnierzy Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej w W. w toku przeszukania w dniu 10.10. 2012 r., a ponadto w dniu 2.03.2012 r. przyjął od wyżej wymienionego dwa telefony komórkowe marki NOKIA LUMIA 800 wraz z kartami SIM o łącznej wartości co najmniej 2800 zł, które zwrócił wyżej wymienionemu w nieustalonym dniu w miesiącu maju lub czerwcu 2012 r., osiągając przy tym dodatkowo korzyść majątkową w nieustalonej wysokości z tytułu opłacenia przez wspomnianą wyżej Spółkę abonamentu za użytkowanie przez niego wyżej wymienionych telefonów, tj. popełnienia przestępstwa z art. 228 § 4 kk;

II) w dniu 4.03.2012 r. w Z., w związku z pełnieniem funkcji publicznej żołnierza zawodowego, zajmującego stanowisko Szefa [...] w W. i w związku z udziałem w realizacji umowy nr IU/106/VII-51 /DZSZ/182/VII-45/ZO/NO/U SŁ/K/2010/2011 /279 z dnia 13.07.2012 r. (powinno być 2011 r. – uwaga SN) pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Koordynatora Inspektoratu [...] w W. a P. W. [...] S.A. w W. na udostępnienie uprawnień do korzystania w latach 2011-2013 z systemu sprzętowo-programowej platformy przetargowej umożliwiającej

przeprowadzanie aukcji i licytacji elektronicznych bez limitu ilościowego, przyjął od cyw. M. W. - Dyrektora [...] wspomnianej Spółki - korzyść majątkową w postaci opłaconego przez wyżej wymienioną Spółkę jednodniowego pobytu z dnia 4/5.03.2012 r. w hotelu „B.” w Z., przy czym wartość tej korzyści wyniosła 380 zł, tj. popełnienia przestępstwa z art. 228 § 1 kk”,

a następnie przesłuchano go. Zastosowano też środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych Szefa [...] w W.. Uzasadniając to orzeczenie, prokurator wskazał, że podejrzany „...nie przyznał się do dokonania zarzucanych mu przestępstw i złożył wyjaśnienia sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym (...). Z racji zajmowanego stanowiska jest uczestnikiem wielu postępowań o udzielenie zamówień publicznych. Dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania, a w szczególności by podejrzany nie miał dostępu do dokumentacji zamówień publicznych w macierzystej jednostce wojskowej, a także w inny bezprawny sposób nie utrudniał prowadzonego postępowania karnego, konieczne jest zastosowanie wobec niego środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych”.

W sporządzonym w dniu 17 października 2012 r. uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów stwierdzono, że „zebrany w toku śledztwa materiał dowodowy, a w szczególności materiały zawarte w niejawnych aktach wydzielonych śledztwa i zgromadzona dokumentacja dotycząca organizacji szkolenia w hotelu „B.” w Z. w ramach umowy nr IU/106/VII-51/DZSZ/182/VII-45/ZO/NO/USŁ/K/2010/2011/279 z dnia 13.07.2012 (powinno być 2011 r. – uwaga SN) pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Koordynatora Inspektoratu [...] w W. a P. W. [...] S.A. w W. na udostępnienie uprawnień do korzystania w latach 2011-2013 z systemu sprzętowo-programowej platformy przetargowej umożliwiającej przeprowadzenie aukcji i licytacji elektronicznych bez limitu ilościowego, a także wyjaśnienia podejrzanego cyw. M.W., uzasadniają dostatecznie podejrzenie popełnienia przez podejrzanego opisanych wyżej występków”.

Postanowieniem z dnia 19 października 2012 r. przedłużono okres śledztwa do dnia 20 stycznia 2013 r., wskazując w uzasadnieniu wykonane dotychczas czynności oraz czynności planowane:

- „ - dokonanie oględzin zatrzymanej dokumentacji,
- wykonanie kopii binarnych twardych dysków zatrzymanych komputerów i ich oględziny,
- przesłuchanie w charakterze świadków: osób podpisujących umowy o zamówienia publiczne prowadzone w Oddziale [...] w W., członków komisji przetargowych, przedstawicieli firm składających oferty i osób nadzorujących wykonanie zawartych umów o wyżej wskazane zamówienia publiczne,
- w zależności od dalszych ustaleń śledztwa ewentualne uzupełnienie wyżej wymienionym podejrzanym zarzutów, a także przedstawienie zarzutów popełnienia przestępstw innym osobom,
- wykonanie innych niezbędnych czynności procesowych”.

Po rozpoznaniu zażaleń obrońców podejrzanego na postanowienie w przedmiocie zastosowanego środka zapobiegawczego, Wojskowy Sąd Garnizonowy w W. zmienił zaskarżone postanowienie przez zastosowanie w miejsce zawieszenia w czynnościach służbowych Szefa [...]w W. poręczenia majątkowego w kwocie 15 000 zł (postanowienie z dnia 22 listopada 2012 r., sygn. akt: Kp .../12).

W uzasadnieniu kolejnego postanowienia o przedłużeniu śledztwa do dnia 20 kwietnia 2013 r., nadzorujący je prokurator opisał czynności wykonane od czasu ostatniego przedłużenia i wskazał, m.in. na zatrzymanie dokumentów dotyczących rozliczenia podróży służbowej do Z. płk. M. i dokonania ich oględzin, wykonanie kopii binarnych twardych dysków zatrzymanych komputerów oraz oględzin części zapisów utrwalonych na tych kopiach, przeprowadzenia oględzin części zatrzymanej dokumentacji związanej z zamówieniami publicznymi, przesłuchanie 14 świadków, zaś wśród czynności planowanych wymienił dotyczące zamówień publicznych (k. 1137 T. VI).

W tym miejscu odnotować wypada, że na k. 1177-1204 znajduje się protokół oględzin danych zapisanych na dysku twardym wD1.0TB, przeprowadzonych przez specjalistę Zarządu Dochodzeniowo-Śledczego Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej w dniach od 20 listopada 2012 r. do 14 lutego 2013 r., do którego załączniki (w postaci wydruków przeróżnych dokumentów) zajmują tomy od VII do XV, po czym dalej dokumentowano oględziny innych nośników.

Poza oględzinami do czasu kolejnego przedłużenia śledztwa przesłuchano jednego świadka i powołano biegłego z zakresu informatyki. Zaplanowano zaś kontynuowanie czynności związanych z badaniami postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

W dniu 27 maja 2013 r. podejrzany płk P.M. został powtórnie przesłuchany, tym razem na okoliczność haseł, kodów PIN i PUK, stanów technicznych różnych nośników informacji.

Kolejnego przedłużenia śledztwa dokonał postanowieniem z dnia 17 lipca 2013 r. prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej, który wskazał konieczność dokonywania dalszych czynności związanych z postępowaniami przetargowymi. Takie też były główne powody przedłużenia śledztwa do 20 grudnia 2013 r., przy czym dodatkowo wskazano na konieczność zmiany i uzupełnienia zarzutów podejrzanym, umorzenia śledztwa przeciwko płk. P.M. w odniesieniu do przestępstwa z art. 228 § 4 k.k., z uwagi na brak znamion czynu zabronionego, wyłączenia części materiałów do odrębnego postępowania, w tym przeciwko innemu podejrzanemu, który wyraził zgodę na wydanie wobec niego wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy.

W tym miejscu wymaga odnotowania, że mimo oczywistości planowanych czynności do umorzenia postępowania o czyn z art. 228 § 4 k.k., w części dotyczącej P.M., doszło dopiero w dniu 27 listopada 2014 r., natomiast do wyłączenia materiałów do odrębnego postępowania przeciwko wymienionemu innemu podejrzanemu nigdy nie doszło, ponieważ również wobec niego postępowanie o czyn z art. 228 § 4 k.k. umorzono z uwagi na brak znamion czynu zabronionego.

Postanowieniem z dnia 8 listopada 2013 r. prokurator nadzorujący śledztwo postanowił „uzupełnić i zmienić postanowienie o przedstawieniu zarzutów wobec płk. P.M. (...) i przedstawić podejrzanemu zarzuty, że:

I) w dniu 4.03.2012 r. w Z., w związku z pełnieniem funkcji publicznej żołnierza zawodowego, zajmującego stanowisko Szefa [...] w W. i w związku z udziałem w realizacji umowy nr IU/106/VII - 51 DZSZ/182/VII-45/ZO/NO/USŁ/K/2010/2011 /279 z dnia 13.07.2012 r. (powinno być 2011 r. – uwaga SN) zawartej pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Koordynatora Inspektoratu [...] w W. a P. W. [...] S.A. w W. na udostępnienie uprawnień do korzystania w latach 2011 -2013 z systemu sprzętowo-programowej platformy przetargowej umożliwiającej przeprowadzanie aukcji i licytacji elektronicznych bez limitu ilościowego, przyjął od cyw. M.W. - Dyrektora [...] wspomnianej Spółki - korzyść majątkową w postaci opłaconego przez wyżej wymienioną Spółkę jednodniowego pobytu z dnia 4/5.03.2012 r. w hotelu „B.” w Z. o wartości 380 zł, przy czym czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 228 § 2 kk;

II) w nieustalonych dniach w okresie pomiędzy dniem 28.03.2012 r. a dniem 1.07.2012 r. w W., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru zniszczenia niżej wymienionych dokumentów, którymi nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, zajmując stanowisko Szefa [...] w W., najpierw w nieustalonym dniu zniszczył protokół odbioru dwóch telefonów komórkowych marki NOKIA LUMIA 800 wraz z kartami SIM, datowany na dzień 2.03.2012 r., wystawiony na podstawie umowy nr IU/106/VII-51/DZSZ/182/VII-45/ZO/NO/USŁ/K/2010/2011/279 z dnia 13.07.2012 r. (powinno być 2011 r. – uwaga SN) pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Koordynatora Inspektoratu [...] w W. a P. W. [...] S.A. w W. na udostępnienie uprawnień do korzystania w latach 2011-2013 z systemu sprzętowo-programowej platformy przetargowej umożliwiającej przeprowadzanie aukcji i licytacji elektronicznych bez limitu ilościowego, a następnie w nieustalonym dniu w maju lub czerwcu 2012 r. nakłaniał do zniszczenia drugiego egzemplarza tego protokołu M.W. - Dyrektora [...] wspomnianej Spółki,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 276 kk w zw. z art. 12 kk”, po czym przesłuchał podejrzanego, który w związku ze zmianą treści zarzutów i nieutrudnianiem postępowania wniósł o uchylenie środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego. Uczyniono to postanowieniem z dnia 12 listopada 2013 r., wskazując w jego uzasadnieniu, że m.in. „ ... ustały przesłanki stosowania wobec podejrzanego środka zapobiegawczego, ponieważ zarzucane mu obecnie występki są zagrożone karami co najwyżej 2 lat pozbawienia wolności ...”.

W okresie tym przesłuchano też 9 świadków, w tym aż 7 na okoliczności związane z postępowaniami przetargowymi oraz podejrzanego M.W., a nadto dokonano oględzin danych zapisanych na dysku twardym oraz materiałów, które miały podlegać wyłączeniu do odrębnego postępowania.

W uzasadnieniu postanowienia o przedłużeniu śledztwa do 20 marca 2014 r. zaplanowano wyłączenie materiałów, które miały być objęte wyłączeniem w poprzednim okresie.

Po wydaniu tego postanowienia w aktach sprawy oznaczonej sygnaturą Po.Śl. .../14, pojawiły się dokumenty sygnowane tym właśnie numerem sprawy (k. 4732 i n.), ale czynności dokonywane przez funkcjonariusza Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej jeszcze do 18 marca 2014 r., oznaczone są dotychczasowym numerem sprawy, tj. Po.Śl. PZ .../12. Z uwagi na to, że dokumenty te posiadają również sygn. K. Śl. .../12, przyjąć należy, że dotychczasowe śledztwo prowadzone za numerem Po.Śl. PZ/12 zostało opatrzone nowym – Po.Śl. .../14, przy czym przedmiot postępowania pozostał niezmienny; innymi słowy – sprawa jest ta sama.

W tym z kolei okresie, m.in. wyłączono część materiałów do odrębnego postępowania, przesłuchano uzupełniającą kilku świadków, umorzono śledztwo (nigdy nie wszczęte – uwaga SN) w sprawie o czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony przez „oficera w stopniu pułkownika z inspektoratu uzbrojenia w W.” (w uzasadnieniu postanowienia o częściowym umorzeniu śledztwa z dnia 5 marca 2014 r. wprost wskazano, że jest nim płk P.M.) z uwagi na znikomy stopień jego społecznej szkodliwości.

W uzasadnieniu postanowienia o przedłużeniu śledztwa do 10 czerwca 2014r. zaplanowano m.in. zakończenie wątku objętego zakresem dotychczas przedstawionych zarzutów oraz kontynuowanie analizy, jak również przeprowadzenie procesowej oceny dokumentacji postępowań przetargowych.

Niestety, planowanych czynności nie zdołano zrealizować w tym okresie, w związku z czym przedłużono śledztwo do dnia 10 września 2014 r., a planowane przedsięwzięcia zmierzające do zakończenia poszczególnych wątków (także tego, co do którego znacznie wcześniej wyrażono ocenę o braku znamion czynu zabronionego) oraz dokonania ostatecznych ocen również nie zostały zrealizowane, więc śledztwo przedłużono do dnia 20 grudnia 2014 r.

W dniu 4 listopada 2014 r. do Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. wpłynęła skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki, sporządzona przez podejrzanego P.M., w której wnosi on o:

- „a) stwierdzenie, że w postępowaniu przygotowawczym nadzorowanym przez Wojskową Prokuraturę Okręgową o sygn. akt: Po. Śl. PZ .../14 doszło do przewlekłości postępowania, która trwa do dnia wniesienia niniejszej skargi,
- b) zlecenie Wojskowej Prokuraturze Okręgowej bezzwłocznego zakończenia postępowania przygotowawczego w przedmiotowej sprawie,
- c) zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz mojej osoby kwoty w wysokości 20000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych)”.

W uzasadnieniu skarżący opisuje dotychczasowy przebieg postępowania oraz powołując się na unormowanie zawarte w art. 2 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm. – dalej ustawa o skardze) ponawia wnioski o stwierdzenie przewlekłości tego postępowania. Argumentuje (częściowo posiłkując się sformułowaniami zawartymi w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia

2013 r. wydanym w sprawie tego samego śledztwa, tyle że w odniesieniu do innego podejrzanego), że analiza poszczególnych czynności postępowania prowadzi do wniosku, iż rozminęły się one z rzeczywistym, zakreślonym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów, przedmiotem śledztwa. Odwołuje się tu przede wszystkim do argumentacji kolejnych decyzji o przedłużaniu śledztwa, kwestionując rozmiary materiału dowodowego, na konieczność oceny którego powołuje się prokurator oraz na „fakt wystąpienia o opinię dopiero w dniu 25.09.2014 r., po przeszło dwuletnim okresie prowadzenia postępowania przygotowawczego”. Ten ostatni ma – zdaniem skarżącego – dobitnie świadczyć, że dokonywane wcześniej czynności rozminęły się z rzeczywistym przedmiotem śledztwa.

Uzasadniając w dalszym ciągu podstawy skargi P.M. wskazuje na różne wątki postępowania przygotowawczego, akcentując podejmowanie działań przez prowadzącą postępowanie Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej w przedmiocie legalności dysponowania przez niego oprogramowaniem oraz postawienie mu zarzutu przyjęcia korzyści majątkowej w nieustalonej wysokości z tytułu opłacania przez Polską Wytwórnię Papierów Wartościowych abonamentu za użytkowanie przekazanych telefonów komórkowych.

Żądając zasądzenia na jego rzecz kwoty 20 000 zł skarżący podnosi, że długotrwałość postępowania negatywnie wpływa na jego kondycję psychiczną i najbliższej rodziny, uniemożliwia mu również „na trwałe podjęcie pracy i dalszy rozwój zawodowy (...). Fakt pozostawania w stanie podejrzanego (...) uniemożliwia (...) zwrócenie się do Służby Kontrwywiadu Wojskowego o przywrócenie poświadczenia bezpieczeństwa osobowego”.

W odpowiedzi na skargę prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. zauważa, że „... postępowanie w części *ad personam* zakończono postanowieniem o częściowym umorzeniu śledztwa z dnia 27.11.2014 r., co czyni żądanie zobowiązania Prokuratury do takiego działania bezprzedmiotowym (...). Pismo podejrzanego jedynie formalnie wypełnia warunki skargi na przewlekłość postępowania, bowiem zasadniczo podejrzany nie wskazał naruszeń w zakresie, w którym pozostawał stroną postępowania, polegających na niewykonaniu określonych czynności w stosownym czasie, co miałoby skutkować ostatecznie

konkretną przewlekłością śledztwa”. Wymienia też szereg czynności podejmowanych w toku śledztwa mających zobrazować aktywność prokuratora nadzorującego postępowanie, a także uwypuklić wielowątkowy charakter sprawy i podaje wątki badane w sprawie „... poza wątkiem objętym zarzutem”, w tym: „wątek (...) nieprawidłowości w postępowaniach o zamówienia publiczne, wątek niewłaściwego rozliczenia przez podejrzanego płk. M. podróży do m. Z. (...), wątek posiadania przez podejrzanego nielegalnych kopii oprogramowania (...), wątek wręczania korzyści majątkowych w postaci tzw. koszy świątecznych przez pracowników PW. S.A. różnym osobom pełniącym funkcje publiczne na terenie kraju oraz wątek wręczenia i przyjęcia takich korzyści majątkowych przez żołnierzy zawodowych, w tym potencjalnie również podejrzanych”. Po tym opisuje szereg czynności podejmowanych w ramach tych wątków, jak i w ramach wątków objętych zarzutami, a wywody te reasumuje stwierdzeniem, że zarzuty przewlekłości postępowania pozostają nietrafione i wnosi o oddalenie skargi jako niezasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy przesądzić o zdadności skargi P.M. na przewlekłość postępowania przygotowawczego prowadzonego w jego sprawie do rozpoznania, w tym o jej dopuszczalności, a to z powodu zakwestionowania przez autora odpowiedzi na skargę spełnienia przez nią warunków formalnych wymienionych w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o skardze oraz z powodu niedokładnego oznaczenia w skardze prokuratury nadzorującej śledztwo i wadliwego wskazania numeru (sygnatury) sprawy, której skarga dotyczy.

Otóż, P.M. w petitum skargi wniósł o stwierdzenie, że w postępowaniu przygotowawczym nadzorowanym przez Wojskową Prokuraturę Okręgową o sygn. akt: Po.Śl.PZ ../14 doszło do przewlekłości postępowania. Nie wskazał więc precyzyjnie, o którą Wojskową Prokuraturę Okręgową chodzi, zaś sprawę oznaczył niezgodnie z jej aktualną sygnaturą Po.Śl. .../14. Oba te niedociągnięcia nie zostały dostrzeżone w odpowiedzi na skargę, zaś w ocenie Sądu Najwyższego nie mają takiego znaczenia, by niemożliwe było ustalenie jakiego postępowania skarga dotyczy. Wszak skarga została skierowana do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W., a w jej uzasadnieniu

skarżący wprost wskazał tę Prokuraturę jako nadzorującą śledztwo prowadzone przez Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej. Ponadto w treści uzasadnienia podana jest poprzednia sygnatura sprawy – Po.Śl.PZ .../12, pod którą postępowanie toczyło się do zmiany jej numeru. Na marginesie podnieść należy, że skarżący mógł mieć problem z odtworzeniem rzeczywistego numeru sprawy, gdyż z analizy akt sprawy wynika, że do 18 marca 2014 r. dokumentacja wytworzona przez funkcjonariusza Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej oznaczona jest sygnaturą Po.Śl.PZ .../12, podczas gdy równolegle dokumentacja wytworzona przez prokuratora oznaczona jest sygnaturą Po.Śl. .../14. Z akt tych nie wynika dokładnie kiedy i z jakich powodów dokonano zmiany oznaczenia sprawy. Jedno natomiast nie ulega wątpliwości – skarga P.M. została wniesiona w sprawie jego dotyczącej, oznaczonej aktualnie sygnaturą Po.Śl. .../14, nadzorowanej przez prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W..

W kwestii drugiej – prokurator w odpowiedzi na skargę wskazał na niespełnienie przez nią wymogów z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o skardze – przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie, jednak nie wniósł (zgodnie z brzmieniem przepisu art. 9 ust. 1 ustawy o skardze) o jej odrzucenie, lecz podjął polemikę merytoryczną, wnosząc o oddalenie skargi jako niezasadnej (art. 12 ust. 1 ustawy o skardze).

To drugie postąpienie, wskazujące na konieczność merytorycznego rozpoznania skargi, aczkolwiek wyraźnie niekonsekwentne, jest zasadne, ponieważ szereg fragmentów uzasadnienia skargi unaocznia spełnienie przez nią wymogów również z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o skardze i czyni ją zdatną do rozpoznania.

Analiza akt postępowania przygotowawczego nadzorowanego przez prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. przez pryzmat okoliczności podnoszonych w uzasadnieniu skargi, poza niemającą walorów merytorycznych procedurą zaznajamiania podejrzanych z aktami sprawy, jednoznacznie wskazuje, że postępowanie to w odniesieniu do P.M. toczyło się w sposób przewlekły. Wynika to przede wszystkim z prowadzenia bardzo wielu bardzo pracochłonnych, a więc i czasochłonnych czynności ukierunkowanych na zupełnie inny przedmiot niż zakresły nie tylko granicami zarzutów sformułowanych i przedstawionych P.M.,

ale i z przedmiotu śledztwa określonego w postanowieniach prokuratora z dni 20 lipca i 8 października 2012 r.

Fakt ten przyznaje również prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. w odpowiedzi na skargę, opisując jakie to wątki, poza objętym zarzutem (podkreślenie - SN), zostały objęte postępowaniem. Jest więc to okoliczność bezsporna. Bezsporne też jest, że w ocenie prokuratora tego rodzaju wielowątkowy charakter sprawy usprawiedliwia czas trwania śledztwa.

Zdaniem Sądu Najwyższego, prezentowane stanowisko jest błędne i nie znajduje żadnego oparcia w przepisach procedury karnej. Nie dopuszcza ona bowiem możliwości pozostawienia człowieka w charakterze podejrzanego o popełnienie konkretnych przestępstw bez prawa do osądu jego postępowania. A tak działałoby się w sytuacji prowadzenia czynności wykraczających poza nakaz formułowania aktu oskarżenia, bądź umorzenia śledztwa.

Tak właśnie działo się w postępowaniu, którego skarga dotyczy. I w żaden sposób nie może tego uzasadniać hipotetyczny związek osoby podejrzanego o konkretne czyny z innymi, mniej lub bardziej prawdopodobnymi, ponieważ tego rodzaju związek można rozciągać na przeróżne stany faktyczne o różnym stopniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia i badać ich zaistnienie w nieskończoność. Przykładem zaczerpniętym z akt sprawy, której skarga dotyczy obrazującym takie właśnie postępowanie jest dokonywanie oględzin, w tym oględzin nośników informacji. Jedna taka czynność – opisana w części sprawozdawczej niniejszego uzasadnienia – zajęła funkcjonariuszowi Żandarmerii Wojskowej kilka miesięcy, spowodowała wytworzenie prawie dziesięciu tomów akt i nie była w ogóle związana z rzeczywistym przedmiotem postępowania. Takie przykłady, o mniej drastycznej wymowie, można by mnożyć. Z uwagi jednak na przyznanie w odpowiedzi na skargę prowadzenia postępowania w innych wątkach niż objęte zarzutami, nie ma potrzeby czynienia dalszych wywodów w tym zakresie.

O przewlekłości postępowania przygotowawczego, którego skarga dotyczy jednoznacznie świadczy też okoliczność (niepodniesiona w skardze) ujęta w uzasadnieniu postanowienia prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej z dnia

10 października 2013 r. (k. 4099 i in.), jako czynność do wykonania do dnia 20 grudnia 2013 r., a mająca polegać na „umorzeniu częściowo śledztwa przeciwko płk. P.M. o przestępstwo z art. 228 § 4 k.k. – albowiem czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego”. Mimo tak jednoznacznej oceny prawnej tego czynu przez prokuratora przełożonego, prokurator nadzorujący śledztwo umorzył je w tej części, na tej samej podstawie postanowieniem z dnia 27 listopada 2014 r., a więc już po wniesieniu skargi.

O sposobie nadzorowania śledztwa w zakresie sprawności jego przebiegu świadczy również wymownie to, że zalecenie Sądu Najwyższego sformułowane w postanowieniu z dnia 26 sierpnia 2013 r., rozstrzygającym w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania przygotowawczego wniesionej przez innego podejrzanego zostało wykonane w dniu 27 listopada 2014 r. Co oczywiste, okoliczność ta nie ma bezpośredniego znaczenia dla oceny zasadności skargi P.M., jednak w powiązaniu z oczywistym faktem ignorowania zaleceń prokuratora przełożonego zakreślającego ramy i czas trwania postępowania w odniesieniu do skarżącego obrazuje stosunek nadzorującego śledztwo do zaleceń, w tym również zaleceń – wydawałoby się – bezwzględnie go wiążących.

W zaistniałej sytuacji nie ma powodów, by mnożyć opisy czynności, których dokonywanie, bądź niedokonywanie legło u podstaw oceny przebiegu śledztwa prowadzonego przeciwko P.M. jako toczącego się w sposób przewlekły w rozumieniu ustawy o skardze. Podjęte bowiem działania, a w szczególności zaniechania sprawnego działania, w zakresie objętym przedmiotem zarzutów w korelacji z charakterem sprawy, jej faktycznej i prawnej złożoności, która nie powinna przysparzać szczególnych trudności, spowodowały przedłużenie postępowania ponad konieczność niezbędną dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 2 ust. 1 ustawy o skardze). Postępując w ten sposób prokurator nadzorujący to postępowanie naruszył prawo P.M. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Z uwagi na to, że – jak to ujął autor odpowiedzi na skargę – „postępowanie w części ad personam zakończono postanowieniem o częściowym umorzeniu śledztwa z dnia 27.11.2014 r., co czyni żądanie zobowiązania Prokuratury do

takiego działania bezprzedmiotowym”, Sąd Najwyższy nie uwzględnił żądania zawartego w punkcie „b” skargi, uznając wydanie zaleceń za oczywiście zbędne (art. 12 ust. 3 ustawy o skardze).

W odniesieniu zaś do żądania przyznania P.M. sumy pieniężnej w maksymalnej wysokości przewidzianej w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze, Sąd Najwyższy uznał za konieczne jej miarkowanie, a to z powodu zakończenia postępowania przygotowawczego. Wydanie w dniu 27 listopada 2014 r. postanowienia o częściowym umorzeniu śledztwa doprowadziło do „oczyszczenia” P.M. ze stawianych mu zarzutów i tym samym unicestwiło przyczyny, których występowanie w dacie składania skargi motywowało go do sprecyzowania żądania w maksymalnej kwocie. Z drugiej jednak strony Sąd Najwyższy uznał, że sformułowanie wobec pułkownika Wojska Polskiego bezzasadnych zarzutów i prowadzenie postępowania przez ponad dwa lata, mogło wpływać negatywnie na jego psychikę. Miarkując wysokość sumy pieniężnej Sąd miał również na względzie to, że podjęte przez P.M. działania skutecznie wpłynęły na postępowanie prokuratora, który wkrótce po wpłynięciu skargi umorzył postępowanie, co powoduje, że dalsza przewlekłość w sprawie prawdopodobnie nie wystąpi, a więc nieaktualny jest aspekt prewencyjny sumy pieniężnej. Wreszcie, nie można pomijać niebagatelnego faktu wymowy orzeczenia stwierdzającego naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, które daje satysfakcję składającemu skargę.

W świetle tych niewymiernych, niedoskonałych kryteriów Sąd Najwyższy uznał, że suma pieniężna w przyznanej kwocie oraz zapadłe orzeczenie rekompensują P.M. krzywdę wyrządzoną mu prowadzonym w sposób przewlekły postępowaniem.

Z przytoczonych powodów orzeczono jak na wstępie.

kc

